

MAGYARÁG

VII. No. 110
1938. Aprilie 28

1 lei

APARE IN FIECARE ZI

Redactor:

PÁSZTOR EDE

Redactor responsabil:
Dr. SÁHY LÁSZLÓ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
ORADEA, PIAȚA MIHAI VITEAZUL

Ujabb diplomáciai bonyodalom és határincidens Lengyelország és Litvánia között

Felszedték az új vasútvonal sineit a határon és elvágták a telefonhuzalokat

Kaunas, április 26. A nemrég létrejött lengyel-litván megbékélést újból felborulás veszélye fenyegeti. Lengyelország ultimátuma következtében tudvalevőleg Litvánia felvette a diplomáciai kapcsolatokaként Lengyelországgal és egyidejűleg megkezdte Kaunas és Varsó között a vasútvonal építését. Az elmúlt éjszaka ismeretlen tettesek a határon átv vezető vasúti sínket 300 méter távolságban felszedték, a talpfákat is eltávolították. Elvágták a telefon- és táviróhuzalokat is.

Az incidens miatt újabb diplomáciai bonyodalom fenyeget Lengyelország és Litvánia között.

Nyílt sisakkal hitvallást tettünk a nemzeti szocializmus mellett

-- írja a szudeta németek hivatalos lapja

Prága, április 26. A szudeta németek hivatalos lapja a Die Zeit foglalkozik Henlein Konrád vasárnapi beszédével és megállapítja, hogy Henlein 8 pontja radikális volt ugyan, de a jogegyenlőtlenség eltüntetésére irányuló egyéb módszerek nem vezettek eredményre.

Henlein a nyílt sisakkal való küzdelem módját választotta, amikor nyíltan hitvallást tett a nemzeti szocialista világnézet mellett, ez azonban nem a megértés útját állja, hanem inkább elősegíti azt.

Páris, április 26. A keddi reggeli francia lapok megállapítják, hogy Henlein követeléseit

teljesíthetőség határain.

Varsó, április 26. A varsói esti lapok közül a Gonge azt írja, hogy Henlein követeléseit valóságos ultimátumot jelentenek a cseh kormány részére.

Krofta, cseh külügyminiszter nyilatkozata

Páris, április 26. A Petit Parisien közli Krofta, cseh külügyminiszter nyilatkozatát, amelynek során Krofta többek között kijelentette, hogy Csehszlovákia külpolitikájának alapja a francia barátság.

Krofta hangsúlyozta, hogy azok a hírek, amelyek Cseh-

szlovákiának a szudeta-németekkel szembeni ellenséges magatartásáról kerültek forgalomba, nem felelnek meg a valóságnak.

— Nincsen szó semmilyen ellenséges mozgalmról — mondotta Krofta — és szeretném, ha a jövőben is megma-

radna közöttünk az a normális kapcsolat, amely megvan most.

Krofta hangsúlyozta, hogy a német birodalmi kormány soha sem próbált beleavatkozni Csehszlovákia belügyeibe. Jelenleg egyébként semmilyen tárgyalások sem folynak a két állam között.

MIVEL FOGLALKOZIK MÁJUS 9-ÉN A NÉPSZÖVETSÉGI TANÁCSULÉS

Genf, április 26. A május 9-re kitűzött 101-ik népszövetségi tanácsülés tárgysorozatát ma délután hozták nyilvánosságra. A tárgysorozat husz fontos kérdést említ meg. Többek között foglalkozni fog a május 9-iki népszövetségi tanácsülés a következő kérdésekkel:

1. A kínai kormány megkezdése a Népszövetséghez.
2. A locarnói szerződés érvényének felülvizsgálása.

3. Abesszinia tagságának a rendezése, az angol megkeresés alapján.

4. Az osztrák menekülteknek a népszövetségi biztos védelme alá való helyezése, a német menekültekkel együtt.

5. A spanyol kormány megkeresése a Népszövetséghez a nemzeti csapatoknak külföldről való támogatását illetően.

6. Svájc kérése, a semleges-

ség tárgyalását illetően.

London, április 26. Hétfőn aláírták Londonban az angol-ír egyezményt. Az egyezmény szövegét ma hozzák nyilvánosságra.

Időjárás

Déli szél, hőmérséklet emelkedik. Nyugaton újabb esők várhatók.

TÁVIRATOK

A KÖZTÁRSASÁGI FRONT
ATTÖRÉSÉT JELENTIK
A SPANYOL NEMZETIEK

Salamanca. — A spanyol nemzeti csapatok főhadiszállásának jelentése szerint a Nemzetiek Varelle tábornok vezénylete alatt a castíliai szakaszon három helyen áttörték a köztársaságiak frontját. A nemzetiek szerint a köztársaságiak sok halottat és 700 foglyot vesztek. — Ez a siker azért is jelentős, — mondja a jelentés — mert a köztársaságiak a legmodernebb harcászati eszközökkel vannak felszerelve.

TÖRÖK KORMÁNYFÉRFIAK
ATHÉNBAN

Athén. — Bayer török miniszterelnök és Rüsdü Arras külügyminiszter Athénba érkeztek. A török államférfiak a jövő hét folyamán Belgrádba utaznak.

HENDERSON BUDAPEST-
RŐL PRAGÁBA REPÜLT

Budapest. — Henderson Artur angol munkáspárti képviselő, közel egy heti budapesti tartózkodás után repülőgépen Prágába utazott. Elutazása előtt Henderson nyilatkozott a Magyar Távirati Iroda munkatársának és többek között kijelentette, hogy budapesti tartózkodása után is bizik abban, hogy a dunai értekezletet össze lehet hívni. „Európa végveszélybe süllyedt — mondta Henderson — és a kormánynak tevékeny intézkedéseket kell tenni a veszély elhárítására.

Henderson Arthur péntekig marad Prágában.

BLONDEL PARISBA
UTAZOTT

Páris. — Blondel római francia ügyvivő Párisba érkezett, hogy beszámoljon eddigi tárgyalásainak eredményéről és újabb utasításokat kérjen. Blondelt Bonnet külügyminiszter nyomban kihallgatáson fogadta.

A nagyajándék-akciónk 34. számú szelvénye

Ajándék-akciónk szelvénye

34

Aki a folytatálagosan megjelenő számkat összegyűjti, résztvesz az "ajándék-akciónkban"

1938. március - április

Halálozások

A HELYBELI közfiszviselői kar, egyik közfiszviselőben álló tagjának haláláról kapunk hírt. 61 éves korában meghalt Chis Ioan, nyugalmazott postaigazgató, aki hosszú időn keresztül az oradeai postaigazgatóság élén állt. Nagy érdemei voltak a posta átszervezése körül és halála sokak részvétét váltotta ki. m. e.

SOKAN CSAK MOST szeréznék tudomást arról, hogy a Kék-Macska vendéglő kedves, öreg „szivarosgyereke” a 65 esztendő Sándor bácsi, teljes nevén Kőrödi Sándor meghalt. Sándor bácsi a stamngasztok, szimplán „keresztapának” hívták és a kis asztaltarcsu, sápadtképi szivaros szolgálatkészen, fűrgén totyogott a vendégek között. Pár nap előtt megbetegedett a kis öreg, aki mindössze ötven esztendőt töltött el a pincérpályán, ami éppen csak annyira volt elég, hogy karrierjét mint szivaros fejezte be. Tegnapelőtt örökre letette a szivaros ládát és tegnap már el is temették az olaszsi temetőben. A Macska vendégei még sokáig meghatottsággal fognak visszagondolni „keresztapára”.

Csigai Lajosné, a neolog izr. templom nyugalmába vonult gondnokának a felesége a „népszerű” Csigai Lénitragikus körülmények között meghalt. A Csigai házaspár évtizedeken keresztül viselte a neolog izr. templom gondjait és tavaly — mintegy negyedszázados lelkiismeretes munkálkodás után — nyugalmába vonultak. A templom gondjait egy rokonukra bízta és ők Josia-telepi kis házukba vonultak, hogy hátralevő napjaikat, távol a világ zajától éljék le. Csigai néni azonban ott sem maradt tétlen, állandóan dolgozott a ház körül. Tegnap is felkelt és dolgozni kezdett. Főzés közben rosszul lett, agyvérzést kapott és összeesett. Aggódo férje beszállította a kórházba, azonban menthetetlen volt, estére meghalt. Csigai Lajosné 65 éves volt. — Szerda délután 5 órakor temetik a Rulikovszky temető halottas házából.

Miért rendelték Blondel francia ügyvivőt Párisba?

Páris, április 26. Blondel római francia ügyvivő váratlan Párisba rendeléséből a francia sajtó azt a következtetést vonja le, hogy a francia-olasz tárgyalások váratlanul megakadtak és Hitler római látogatása előtt aligha lehet számítani a tárgyalások befejezésére, illetőleg a közös francia-olasz nyilatkozat és levélváltás megszüvegezésére.

A Jour hasábjain Pietri volt

miniszter azt írja, hogy a francia külügyminisztérium tulságosan mérv és részletkebe menő utasításokat adott Blondelnek, amelyek nem hagytak teret az alkudozásokra. Rómában úgy vélik, hogy különösen a tuniszi olasz alattvalók helyzetére vonatkozó francia feltétel teljesíthetetlen. A Journal szerint Olaszország kívánja a megegyezést, azonban nem mehet bele olyan megoldásba,

amely érdekeit és tekintélyét sérti. A Figaro úgy tudja, hogy Olaszország a tárgyalások ez első szakaszában csak olyan közös nyilatkozat kiadására hajlandó, amely a két ország kölcsönös jóindulatát szögezi le. Ha ezt a hirt nem elfolják meg — írja a Figaro — a tárgyalások nem a legkelvezőbb mederben haladnak és azokat kudarc fenyegeti.

Követte férjét a halálba a debreceni professzor özvegye

Debrecen, április 26. Városzerte nagy részvétet keltett az az öngyilkosság, amely pénteken történt. Dr. Somogyi Istvánné, a debreceni idegklinikahat héttel ezelőtt elhunyt vezetőjének özvegye, lakásán felakasztotta magát és meghalt.

A klinika igazgatóját, Benedek László dr.-t, tavaly Budapestre nevezték ki. Az ő helyére lépett Somogyi István dr., aki addig a budapesti elmeklinikán volt adjunktus. Somogyi felesége, Petry Lenke

dr., szintén ideggyógyász volt és annakidején sub auspiciis regis akarták doktorrá avatni, de a kommunizmus miatt a királygyűrűs avatás elmaradt. Somogyi István kinevezésével feleségének is tevékenységi terület jutott, mert a professzor neje Debrecenben férje klinikáján dolgozott. A példás házasságot Somogyi professzor betegsége zavarta meg. Az egyetemi tanárt súlyos szívbaj támadta meg, amely hat héttel ezelőtt megölte.

Az uriaszony férje halála után teljesen visszavonult és hozzátartozói aggodalommal figyelték sorsát. Somogyiné pénteken délelőtt egy óvatlan pillanatban lakásának fürdőszobájába ment ki, ahol felakasztotta magát. Mire rátaláltak, halott volt. Holttestét Budapestre szállítják és ott fogják eltemetni.

Somogyi Istvánnét kiterjedt rokonság gyászolja. Dr. Petry Gyula oradeai ügyvéd nővérét veszítette el az elhunytban.

Május 2-án tárgyalja a cluji hadbíróóság Vaiszlovich Emil ügyét

Vaiszlovich Emil —, aki ellen tudvalevőleg a cluji katonai törvényszék 30 napos vizsgálati fogságot rendelt el — néhány nappal ezelőtt átszállították a cluji katonai kór-

házba, mert Vaiszlovich megbetegedett a fogházban. Vaiszlovich Emil ügyében egyébként az újabb tárgyalás május 2-án lesz.

Ciano avatta fel a tiranai repülőteret

London, április 26. Az angol lapok színes tudósításban számolnak be az albán királyi esküvői előkészületekről és közlik a menyasszony fényképét. A Daily Telegraph Apponyi Geraldine nyilatkozatát közli: — Szülőházamat — mondta Apponyi Geraldine — sohasem felejthetem el, de igyekeznék fogok második házamboldogulását elősegíteni férjem

oldalán.

Ciano gróf olasz külügyminiszter, aki a szerdai esküvőn a menyasszony tanuja lesz, tegnap ünnepélyesen felavatta a Durazzo-tiranai új utépítési munkálatait, majd Ujtirana városrészben az olasz-albán ház alapköteteli ünnepségen és a tiranai új repülőtér felavatásán vett részt.

Inspekciós gyógyszerárak:

Szerda, április 27.

Pacala, ulv. Regele Ferdinand 2.
Szent László, Piafa Biserici 1.
Cleopatra, Str. Avram Iancu 2. Tel. 1515
Madonna, Str. Starovetky 1. Tel. 2408
Szent Ferenc, Cuza Vodă 24. Tel. 1747

— Kétezer középiskolai diák a fővárosban. Bucurestiből je-

lentik: Szerda reggel az ország különböző részeiből 2000 középiskolás diák érkezik a fővárosba, akik a „Tinerimea Romana” ifjusági egyesület 30 éves jubileumi ünnepségein vesznek részt. Az ünnepségek csütörtökön az ismeretlen katonasirjánál kezdődnek.

Színház

Apr. 28-án, csütörtökön este 9 órakor: JULIA, látványos nagyoperett.

Április 29-én, pénteken délután 5 órakor: 3:1 a szerelem javára. (Olcsó helyárak)

Este 9 órakor: JULIA. Szombat d. u. 3-kor: 3:1 a szerelem javára. olcsó helyárakkal.

Április 30-án, szombat délután 5 órakor: JULIA (rendes helyárakkal).

Este: Román előadás.

Vasárnap d. u. 3-kor a színházban: Julia rendes helyárakkal.

Vasárnap d. u. 6-kor a Kath körben Szibill 32, 24 17 leies helyárakkal.

Vasárnap este 9-kor a Kath Körben Marica grófnő 32, 24 és 17 leies helyárakkal.

Hétfőn délután 5 órakor: Egyetlen éjszakára. Olcsó helyárakkal.

Hétfő este 9 órakor Julia.

JULIA. A Thália színház tavaszi ciklusának első bombája. Csütörtökön este kezd meg Oradeán a Thália kiváló együttese tavaszi játékciklusát és mindjárt első bemutatónak olyan hatalmas attrakcióval kedveskedik a közönségnek, ami az utolsó fiz év egyik legnagyobb szenzációja.

MEGJELENT és mindenütt kapható Gál Zoltán: Román-magyar, magyar-román szótár egy kötetben, ára 25 lej.

A kiválasztott

— Regény — 102

— Hol keressük akkor a gyilkost? — kérdezte remegő fölindultságában Trenchard. — Jó ég! Még sem lehet más, mint Dorothy Graye. Be kell látniok!

Anthony nyugodtan rázta a fejét.

— Nem hiszem, Trenchard. Nem hiszem... Ellenben nagyon szeretném, ha ön a segítségünkre volna a gyilkosság kiderítésében. — Anthony Lucasra, azután Pikere pillantott. — Azt szeretném, ha mindnyájan lemenének Polferrybe a Watch Houseba és Trenchard visszaidézné előtünk a gyilkosság fölfedezésének pillanatát. Ugy érzem, hogy a mi nagy kérdésünkre ott a házban találjuk a feleletet.

Trenchard fáradtan nézett rájuk.

— Megkísérélhetjük — mondta rekedten...

IX. FEJEZET

1.

Lucas, Pike, Trenchard és Susan a kandalló előtt ültek. Három petróleumlámpa sárga fénye világította meg a szobát. Mindnyájan hallgattak, meglehetősen kényelmetlenül.

Pike mosolygott.

— Well, sir, öntől is megkérdezem: Tetszik önnek ez a hely? Őszinte választ kérek.

— Nekem ugyan nem — rázta a fejét Lucas. — Nem tudom, mi okozza... Talán a világítás.

— Nem a világítás — jegyezte meg Susan.

Megint csend támadt, nyomasztó csend...

Fönn az emeleten, a szűk hálósobában, amelynek széles ablaka a végtelen tengerre nézett, Dorothy Graye tartózkodott. Ez a szoba volt az övé az elmúlt kilenc hónap alatt, amely ugyanannyi esztendőnek tetszett. Az ablak nyitva volt, az ajtó zárva. Az ágyon feküdt, ahogy tanácsolták neki. Hallgatózott. Feszülten figyelt, amint meghagyták, de semmit sem hallott.

Valaki kopogott az ajtón. Mrs. Graye fölugrott és az ágy szélére ült.

— Tessék!

Anthony lépett be. Régimódi petróleumlámpát tartott a kezében.

— Ez az utolsó próba — mondta. — Hallotta?

Az asszony a fejét rázta.

— Most sem hallottam semmit. Egyáltalán semmit.

Anthonynek ez sehogységtetszett. Rövid szünet után megszólalt:

— Jó. Menjünk le. Elég erős hozzá, Mrs. Graye?

Dorothy Graye intett.

— Hogyne — mondta határozottan. A külseje azonban elárulta, hogy hazudott. Sápadtabb volt, mint bármikor. Szeme alatt sötét karika kékllett.

(Folyt. köv.)

Szabadlára helyezték Xenit

— és az aranycsempészési ügy több letartóztatottját

Bucurestiből jelentik: A vizsgálgató tegnap foglalkozott az aranycsempészési ügy letartóztatott vádlottainak szabadlárrahelyezési kérelmeivel. A

döntés értelmében Constantin Xenit, Stela Solomovici Melunt, Mihail Garlesteanut, Zahareanu-Trautenberg Triteanut szabadlára helyezték. Er-

ről értesítették az ügyészséget is, amely nem tett ellenvetést. Ma valamennyiüket szabadon bocsájtották.

Gyujtogatás vádja miatt eljárást indítottak a leégett ciucmegyei malom tulajdonosai ellen

Mercureaciuci tudósítónk je-lenti: Néhány héttel ezelőtt, mint annakidején megírtuk, Ciucsanraieni községben a Kemény Miklós dr. ügyvéd és Márton Béla bérletében levő műmalom kigyulladt és telje-

sen leégett. A műmalom fél-millió lejre volt biztosítva. A vizsgálat során az a gyanu me-rült fel, hogy szándékos gyuj-togatás okozta a tüzet s a biz-tosítótársaság külön nyomozá-sa alapján ebben az irányban

terhelő adatokat terjesztettek az ügyészség elé. Az ügyészség a bérlok ellen vádat emelt, bár Kemény Miklós és dr. Márton Béla igazolta távollétét. Az ügyben a törvényszék rövid-e sen megtartja a tárgyalást.

Házasságszédelgő ál-doktor letartóztatása Bucurestiben

A fővárosi rendőrség őrizet-be vett egy Schmieden Ernst Erich nevű egyént, aki a fővá-rospan mint orvos működött. Schmiedenről kiderült, hogy orvosi diploma nélkül prakti-

zált. Ezenkívül feleségül vett egy cluji leányt, akivel 300.000 lei hozományt kapott és anél-kül, hogy elvált volna felesé-gétől, eljegyzett egy bacau-i leányt is, akinek szüleitől vi-

szont 140.000 leit vett fel. Az esküvőt a görög keleti husvét harmadik napjára tűzték ki. A rendőrség most Schmieden multja után nyomoz.

A Lipótmezőről szökött ki rabolni a valutagengszter

Budapest, április 26. Érde-kes fordulathoz ért az a zug-valutázással összekötött rablási ügy, amely a múlt héten ját-szódtott le. Horváth József szigorló közigazdász kétezer schillinget akart küldeni Grácban élő rokonának.

Megismerkedett egy fiatal-emberrel, aki azt mondta, hogy a Ráday uccában egy kapu alatt 1400 pengőért ad neki kétezer schillinget. Horváth elment a Ráday uccába, elő-vette a pénzt, de ebben a pil-lanatban még két férfi ugrott ki a lépcsőházból, agyba-főbe verték és elvették a 1400 pengő-jét. Horváth feljelentést tett, néhány nap múlva a Rákóczi uton egy járókelőben megis-merte azt a fiatalembert, aki a kapu alá csalta. Rendőrt hívott bevitték a főkapitányságra és megállapították, hogy Szücs Lajos magántisztviselő, aki azonban hallani sem akart a rablásról és napokon keresztül állhatatosan tagadott. A szigorló közigazdászt elvitték a

bűnügyi nyilvántartóba, hogy a fényképgyűjteményben meg-keresse másik két támadóját. Az egyik képnél a diák felki-áltott:

— Ez is ott volt!

A detektívek nagyon meg-lepődtek, mikor megállapítot-ták, hogy a fénykép Weinber-ger Béla ismert valutagang-szter ábrázolta, akit a főváros alvilága a „vörös Weinberger” néven ismert és aki Wellner néven is szokott szerepelni. A detektívek azért csodálkoztak, mert Weinbergert néhány hé-nappal ezelőtt elmeógyógyinté-zetbe szállították.

Weinberger ugyanis egyik

legutóbbi kihallgatáson a fő-kapitányságon dühöngeni kez-dett, rátámadt a detektívekre, tört, zuzott, örvongott. Detek-tívek mentek ki a Lipótmezei Elmeógyógyintézetbe. Kiderült, hogy Weinberger még mindig ott tartózkodik. A detektívek kérdezősködni kezdtek és ek-kor kiderült, hogy a rablás napján, április 16-án kiszökött az intézetből és csak késő este surrant vissza. A detektívek vallatóra fogták Weinbergert és az beismerte, hogy résztvett a támadásban. Egyelőre az el-megyógyintézetben hagyták. Szücs Lajost pedig tolonház-ba szállították. A harmadik rablót keresik.

Lengyel pilóták oceánrepülése

Májusban kerül sor a len-gyel pilóták oceánrepülésére. A repülőgépet a lengyel légi társaság igazgatója vezeti, — mint első pilóta. Ezenkívül még a légi társaság egy tiszt-viselője és két rádiólist lesz-nek a repülőgép utasai. Az ut-irány Los Angeles, Közép-amerika, Délamerika, Natal, Dakar, Afrika s Európa lesz. A lengyel repülők összesen husz-

ezer kilométert akarnak meg-tenni.

Kerestetik fogtechnikus

ki fehér fémöntéshez ért, laboratorium alásításához, tőke nélkül, mint társ. BRUNSTEIN fogász Ga st., Str. Brăilei No. 9

Nagy mennyiségű új férfi és női kelme-maradékok

érkeztek

Steiner maradékoshoz

Caler. Victoriei 3. az udvarban balra.

Két perces mérkőzésért -- 230 ezer dollár tizetés

Egy Párisban megjelenő folyóirat munkatársa statisztikát készített azokról a jövedelmekről, amelyeket mindenki irigyl a világon. Néhány adat: Babe Ruth amerikai baseball-játékos, népszerűségének tetőfokán 75.000 dollár évi fizetést huzott és mellékesen még száz ezret keresett hozzá. Jack Dempsey egykori ökölvívó világbajnok egy-egy, néhány percig tartó mérkőzésért 100-230 ezer dollárt szedett fel. Érdekesebb, a legtöbbet, 230 ezret akkor kereset, mikor élete legrövidebb mérkőzését vívta: két perc alatt kiütötte Walton, kanadai bajnokot. Két percért

kétszázharmincezer dollár: — ilyen jövedelme még Króznak sem lehetett. A National Broadcasting Company negyvenezer dollárt fizet Toscaninának egy másfélórás hangversenyért.

Tízéves öngyilkos

Győrből jelentik: Lahó Géza Vendel rábaszentmihályi gazdálkodó megdorgálta 10 éves fiát. A kisfiu elkeseredésében felakasztotta magát a padlásra. Mire megtalálták, már halott volt.

NAPI TANULSÁG:

»Ki mit vet, —

úgy arat«

Pusztítsa a hernyókat, levetelt, növénybolhát és a többi élősdiket

dohányoldat kivonattal és dohányporral (praf de tutun)

Gyógyítsa megtrühesedett állatait, óvja a rovaroktól és a betegségektől őket

Dohányoldat kivonat

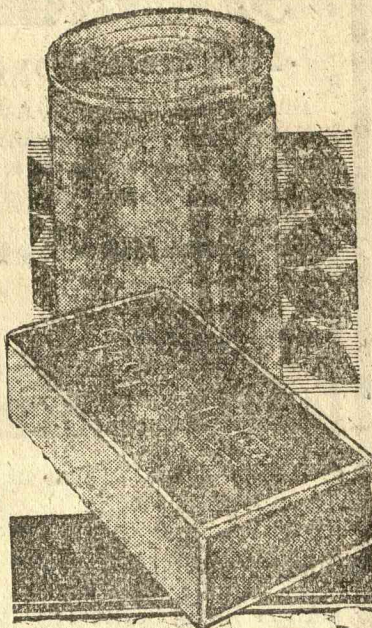
(Lesie de tutun)

lemezekkel és gazdasága felvirágzik! Kaphatók minden C. A. M. raktárban.

Dohánypor (praf de tutun) csomagokban: 1 kgr, 20 Lei, 300 gr, 10 Lei.

Dohányoldat kivonat (Lesie de tutun) bödönökben 2 kgr, 70 Lei, 1 kgr, 35 Lei.

Megrendelhetők a dohányboltokban is.

CAM

Egy magyar iskola kétszáz növendékének etnikai eredetéről döntött a Semmitőszék

București, április 21. Jelenítettük, hogy néhány nappal ezelőtt katolikus iskolák egész

Băile Episcopesci
(Oradea mellett)
MEGNYILT

Oradeáról
naponta hat fürdővonat.
A landó autobusz-járat indul
Piața Unirii.

sorozatának ügyét tárgyalta a semmitőszék, a careii, ciușeștii, petreștii, uziceni és santau románai katolikus egyházközségek és az oradeai püspökség keresetükben kérték, hogy a bíróság semmisítse meg a közoktatásügyi miniszterum rendelkezését, mely a magánoktatási törvény megsértésével előírta, hogy a kérdéses egyházközségek katolikus iskolái magyar tannyelv helyett német tannyelvet vezessenek be. Egy másik perben az oradeai püspökség és a careii egyházközség és 217 gyermek szülője azt a panaszt emelte, hogy egy tanügyi bizottság sváboknak jelentette ezeket a gyermekeket s megtiltotta, hogy továbbra a magyarnyelvű katolikus iskolát látogassák.

Az ítélőtábla első fokon elutasította ezeket a kontenciók pereket és megállapította, hogy egyházközségeknek nincs joguk benyújtani keresetet. — Ugyanekkor az ítélőtábla azt is megállapította, hogy kormányintézkedésről és nem közigazgatási természetű rendelkezésről van szó, így nem lehet panaszt tenni kontenciók per útján a sérelmesnek vélt intézkedések ellen.

A semmitőszéki tárgyaláson dr. Patzkó Elemér ügyvéd képviselte az egyházközségeket és felpereseket. Részletesen foglalkozott a per formai és érdemi részével és kimutatta, hogy egyetlen törvény sem ismeri az „origina etnica” kifejezést és a faji eredet kutatását nem engedik az érvényben levő törvényes rendelkezések.

A közoktatásügyi miniszteriumot a semmitőszék előtti

Băile Episcopesci
(Oradea mellett)
MEGNYILT

Oradeáról
naponta hat fürdővonat.
Állandó autobusz-járat indul
Piața Unirii.

tárgyaláson C. Vasiliu ügyvéd képviselte. Előadta, hogy az állam joga az etnikai többségi elem védelme s így kötelessége, hogy a más származású állampolgárainak — jelen esetben a sváboknak — etnikai jel

legét és anyanyelvét is megvédje.

A semmitőszék a perbeszéd meghallgatása után most hirdetett ítéletet az ügyben és az ítélőtábla ítéletének megváltoztatásával kimondta, hogy az egyházközségek is kontenciók perrel élhetnek, ugyanakkor azonban elutasította a kereseteket s megállapította, hogy nincs kereseti jog a kérdéses panasz tárgyává tett kormányintézkedés ellen.

Az Universul azzal közli a legfelsőbb semmitőszék határozatát, hogy végleges megállapítást nyert az államnak az a joga, hogy szükség esetén közbelépjen a gyermekek nevelésében és az etnikai eredetet és anyanyelvet megvédje.

Băile Episcopesci
(Oradea mellett)
MEGNYILT

Oradeáról
naponta hat fürdővonat.
Állandó autobusz-járat indul
Piața Unirii.

Kétszeres csecsemőgyilkos lányt fogtak el Pécsen

Baja, április 26. Baján az egyik városi bérház padlásán, régi csecsemőcsontvázat találtak, amelyről az orvos megállapította, hogy már két éve fekszik ott. A rendőrség kinyomozta, hogy a csecsemőt Filák Erzsébet cselédleány fojtotta meg és rejtette el. A lány

közben Pécsre költözött át. Erte mentek letartóztatták és Bajára szállították. Közben a pécsi rendőrség is érdekes felfedezést tett: annak az ügyvédnek a házában, akinél a leány szolgált, néhány hónapja megfojtott gyermekholttestet

találtak. A gyanú azonnal Filák Erzsébetre terelődött. Erős rendőri kísérettel visszavitték Pécsre és itt be is vallotta, hogy mind a két gyermeket ő ölte meg. Nyomorával védekezett. Úgyében a bajai bíróság ítélkezik.

Kielégítő a vetések állapota

A földművelésügyi miniszteriumhoz érkezett jelentések szerint a vetéshelyzet általában kielégítő. Az időjárás előnyösen befolyásolja a vetések fejlődését, amennyiben a termőföldek és a mezők megfelelő vízmennyiséghez jutottak.

Székesfehérvár konyhakertel ad a hadirokkantoknak

Székesfehérvár közgyűlése a hadiözvegyeknek, hadiárva-knak és hadirokkantoknak tiz holdat bocsátott rendelkezésre a város közelében kis kertek céljaira, ahol főzeléket és zöldséget termelhetnek. A területet a város felszántva adja át a jelentkezőknek.

Rembrandt világhírű „Saskiáját” ellopták egy angol vidéki kastélyból

Londonból jelentik: Sir Edmond Dawis a legnagyobb élel-afrikai gyémántbányák tulajdosának Chilham-i kastélyából egymillió font értékű festményt loptak el, közöttük Rembrandt világhírű képét — „Saskia a tükr előtt”. A többi műemrek, amely a nires magángyűjteményből eltűnt, Gainsborough, Van Dyk és Reynolds világhíres alkotása.

Haláltánc a tengeren

Örült matróz kerítette hatalmába az Aafje oceanjáró yachtot, lelőtte a kapitányt és páni rettegésben tartotta a hajó utasait

Newyork, április 26. Borzalmas élményben részesült a minap az „Aafje” nevű jacht legénysége, melynek tagjai napokon át élen-szomjan hanykolódtak a tenger hullámain. A szerencsétleneket egy az amerikai tengerpartok felett cirkáló repülő pilótája vette észre, aki szörnyű felfedezése után nyomban értesítette a partmenti hajóőrséget.

Az „Aafje” nevű jacht hefeekkel ezelőtt kelt utra. A jacht legénysége között akadt egy matróz, aki már az elindulás után igen zavarosan viselkedett. Állandóan azt hangoztatta, hogy álma végre is teljesült, mert a jachtal a Déli tengerre hajózik és így módjában áll majd a szigeteket végigfosszva vagyonihoz jutni. A hajó kapitánya először tréfának vélte az egészet, de amikor Georg Sands követelősen lépett fel, jónak látta, ha a hirtelen támadt kalózt lecsukattja. Erre már nem kerülhetett sor. Georg Sands egész életén hangoztatta, hogy csak a kellő pillanatot várja és felcsap kalóznak. Ez a pillanat el is következett. Az „Aafje” már messzi járt a tengeren, amikor egy napon tánc közben bekövetkezett a tragédia. A zavarodottan viselkedő matróz Georg Sands

„Menekülés! Süllyed a hajó!”

kiáltással berontott a mulatozó utasok tánctermébe és harsány kiáltással a fedélzetre kényszerítette az egész társaságot. A tenger csendes volt. A jacht kapitánya a rossz tréfáért felelősségre vonta Sandsot, aki erre revolverlövessel felelt. A kapitány holtan zuhant a fedélzetre. Az utasok legtöbbje, kiváltképpen a nők, látva a kabinokba menekültek, de Sands itt is utólrte őket és legtöbbjüket súlyosan megsebesítette. Akik ellenálltak, szó nélkül agyonlőtte. Az egész jachton egyetlen matróz sem akadt, aki az őrzőgő Sandsot vérengzésében megakadályozta volna. Ugyanis hamarosan kiderült, hogy Sandsnak segítőitársai is vannak, akik a kabinokba menekült utasokat és Sands szövetségéhez nem tartozó matrózokat ártalmatlanná tették. A holtestet a jacht árbocára kötötte. Azután megindult az út a Déli tenger felé. Sands már-már ujjongott, hogy a régi álma teljesült és végre, mint kalózkapitány saját hajójával rendelkezik. Sands tervét azonban rombadöntötte a vihar, mely utközben a jachtot súlyosan megrongálta. — Ollyannyira, hogy az út folytatása leheteitlennek bizonyult.

Közben elfogyott az élelem és fűtőanyag. A súlyosan megrongálódott „Aafje” teljesen a hullámok szeszélyének volt kitéve.

Akasztófa az árbócon

A jacht szerencsétlen utasai közül közben néhányan — az éhezés és kiállott izgalmak folytán — meghalt. Sands a hullákat mind a fedélzetre

vitte és az árboc köteleire akasztotta őket. Az árbocot Sands, a „kalózkapitány” akasztófának használta. Az általa agyonlőtt és a szenvedésben meghalt utasok hulláinak felakasztására. Ép ezeknek a hulláknak köszönhetően a többi megmaradt utasok életüket. A tengeren hanykoló jachtra és az árbocra himbáló hullákra figyelmes

lett az amerikai partőrség pilótája, akinek segítségével az életben maradókat megmenhették.

Mielőtt Sandsot a rendőrség elfoghatta volna, egy óvatlan pillanatban öngyilkos lett. A kiállott izgalmak folytán a feligőszült utasokat és matrózokat kórházakba szállították, de mi volt Sands célja és miért követte el borzalmas tettet, nem sikerült megállapítani. Az orvosok véleménye szerint a vérengzést örületében követte el. A tragikus és egyben borzalmas eset egész Amerikában nagy feltűnést és részvétet keltett, Sands feleségét, aki férjének segédkezett, a rendőrség letartóztatta.

Huszonkét év után találta meg Varsóban törvénytelen gyermekét egy milliomosnő

Varsó, április 26. Délafrikából huszonkétévi távollét után a lengyel fővárosba érkezett egy dús gazdag asszony, aki leányát kereste és azt még is találta.

1916. tavaszán a lengyelországi Lublinból fiatal lány jött Varsóba. Boldogtalan szerelme elől menekült noha anyának érezte magát. Nem akarta gyermekét szülőhelyén a világra hozni. Amikor Varsóban a gyermek megszületett, elhatározta, hogy kiteszi valamelyik ház elé. A bepólyázott csöppseget Varsó főuccájának egyik nagy háza elé tette levéllel, amelyben arra kérte a gyermek megtalálóját, hogy viselje gondját a kicsinek.

Rövidre rá a fiatal leányasszony elhagyta Lengyelországot és Délafrikába utazott, ahol rokonai voltak. További életének kedvezett a szerencse. Hamarosan állást talált s egy napon megismerkedett. Délafrika egyik leggazdagabb emberével, aki megkérte a kezét. Férje már akkor is milliomos volt és napról-napra gazdagabb lett. De bármennyire megvolt az asszonynak mindene, mégsem tudta gyermekét elfejteni. Végül megvallotta a tényállást férjének és annak engedélyével Johannesburgból elindult Varsóba, hogy megkeresse kitétt gyermekét.

A rendőrség kutatása alap-

ján megállapították, hogy a 22 év előtt a Fő-ucca bizonyos háza előtt talált gyermeket menhelyen helyezték el, ahol Ilona névre keresztelték. Innen a gyermek árvaházba került és ott töltötte ifjúságát. Majd háztartási iskolát látogatott és végül egy kereskedő szolgálatába lépett. Itt talált rá az anyja. Az anyja kimondhatatlan boldogsága elé azonban a sors még egy akadályt állított. Be kellett bizonyítania, hogy valóban saját gyermekéről van szó és hogy nem leánykereskedők megbízottja. Az utolsó akadályt is sikerült elhárítani és most anyja és felnőtt leánya már elhagyták Európát, hogy visszatérjenek Délafrikába. Ilona máról holnapra a világ legboldogabb leánya lett, boldogságában szinte elfelejti, hogy egyuttal milliomos leánya is.

A száznolc éves suszter feleségül vett egy negyvenkétéves nőt

Isztambulból jelntik: Smyrna legidősebb lakosa a 108 éves Izmail Aga feleségül vette 42 éves házvezetőnőjét. A lakodalomban résztvett a völégény hatvan gyermeke, unokája és dédunokájt. Az esküvői tanuk az „ifju férj” 84 és

82 éves fiai, a vőfélyek 64 és 61 éves unokái voltak. Izmail Aga még most is napi 12 órát dolgozik cipésműhelyében, nem használ pápaszemet és azt állítja, hogy a munka a csodaszer, amely örök ifjúságot biztosít.

Rádió műsor

CSÜTÖRTÖK:

BUCUREȘTI. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggel hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás kulturális hírek, sport, vizállás jelentés. 13.10 Déli hangverseny. Közben sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek. 16.45 Eőadás. 17 Gyermekekóra. 18 Táncczene. 20 Csak Rádió Románia: Gramofonlemez. Csak București: Wagner: Walkür, a frankfurti Operaház vendégjátéka. Utána hírek, majd: hírek közvetítése

külföldre németül és franciául Utána: Közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangszó. 13.05 Enekszámok. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. 15.35 Hírek. 16 Árfolyamhírek. 17.15 Háztartási tanácsadó. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Szegedi Egyetemi Énekkar. — 18.30 Eőadás. 19 Művészt a Nemzeti Szalonból. 20 Gazdának. 20.15 Magyar nóták 21.10 Zenés vigjáték. 23.20 Hírek. 24.15 Időjárásjelentés. 24.20 Az Operaház tagjaiból alakult zenekar. 1.05 Hírek

Amikor a fájdalmas panaszt öröm váltja fel!

Deák István Tefeleu (u. p. Borosneul Mare) községbeli lakos a következőket írja nekünk: „Éppen olyan örömmel értesitem önöket ma, mint amilyen panaszosan, fájdalomtól megtörtén irtam első levelem, amikor a világhírű amerikai Gastro D-t megrendeltem. Hála Istennek és a Gastro D-nek ma már a harmadik üveg elhasználása után teljesen gyógyulnak érzem magam és igaz meleg szívből ajánlhatom a szenvedő embernek...

Fentiekhez nem szükséges kommentár!

Gastro D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy postán megrendelhető 135.— leí utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, Bucuresti, Căminul Victoriei 124.

Nagyszabásu egészségügyi razziát terveznek a fővárosban

Bucureștiből jelentik: A főváros polgármesteri hivatala összeállította azt a bizottságot, amely a bérházakat, műhelyeket, ipari üzemeket, stb. fogja felülvizsgálni abból a szempontból, hogy megfelelnek-e az egészségügyi követelményeknek. Ahol kifogást találnak, a bizottság kihágási jegyzőkönyvet vesz fel.

Sikkasztásért elítélt primár és tanító

Sighetről jelentik: A sigheti törvényszék hat hónapi elzárásra ítélte közpénzek eltulajdonításáért Dumitrescu Pop sarasau primárt. Ugyancsak sikkasztásért három hónapra ítéltek Iuliu Marchis tanitót.

Erdőkihágási per -- száz vádlottal

Tudósítónk jelenti: Április folyamán a gherlai járásbíró-ság száz mintui és fizeti gazdálkodót idézett meg erdőkihágási ügyben. — A gazdák ugyanis a városi erdőkből engedély nélkül vágták és szállították el a tűzifát. A tárgyalásra a száz vádlotton kívül még ötven gazdálkodót idéztek meg, akiket szintén bünrészes-séggel vádolnak az erdőkihágási ügyben.

APRÓHIRDETÉSEK

Az apróhirdetés ára szavanként 2 lei. A legkisebb hirdetés 10 szóig 20 lei. A rumba igazoló-jegy szelvényei ellenében 10 szavas apróhirdetést 10 lejért közölünk. Jelígelével, vagy „cim a kiadóban” jelzéssel feladott hirdetéseknek 10 lej pótdíj fizetendő. Csak válaszbélyeges érdeklődésre válaszolunk.

Előfizetési díj havonta 40 lei

POSTA

Róna fényképésznél

legolcsóbb, legszebb a fénykép!!

6 drb csak 80 lei!

Ugyanaz, ami a kirakataim-ban látható!

Kérem a n. é. közönséget, ne hagyja magát a konkurenciától félrevezetni!

Keresem komolyabb férfi ismeretséget házasság céljából. Lehetőleg vidéki iparost, ki nem pénzre vágyik, hanem egy kellemes otthonra. Levelet: Kellemes otthon jelígelére a kiadóba. 1691

Középkorú nő, kinek saját háza van, megismerkedne 55 év körüli nyugdíjas vagy iparos férfival, esetleg kovártelyosnak. Jelige: Pártfogó. 1692

ÁLLÁS

Biciklizni tudó kifutó felvétetik. Cim a kiadóban. 1561

Ügyes, megbízható kifutófiut keresek. — Balázs, Strada Alexandri 34. 1693

Ujságárus fiut felvesz Katona ujságbódé, Czillér sarok. 1694

Mindenes főzőnő hosszú bizonyítvánnyal felvétetik május elsejére. Lédig, Piata Mihai Viteazul 14. 1695

VÉTEL-ELADÁS

Kitünő bánati lisztet, mákot, diót, mazsolát, likőröket legolcsóbban Balázsnál. Str. Alexandri 34. 1534

Gyermekkocsi mély, sötét-kék, szép eladó. Str. Fabricilor 9. 1700

Eladó egy bekerített ház-hely. Str. St. O. Iosif No. 43. 1662

Egy jókarban levő gyerek-kocsi eladó. Strada Tichindeal 12. 1698

Olasz önkéntesek hazatérése

Rómából jelentik: Az Aquileia nevű olasz gőzös Nápolyba érkezett, fedélzetén 614 Spanyolországban megsebesült —

Egy mély gyermekkocsi eladó. Str. Popa György 36. 1696

Jóállapotban hordókat veszek 150-tól 350 literig. Str. Cantemir 47. emelet. 1697

Eladó egy magánház kétszer egy szoba, konyha, speiz, gyümölcsöskert. Str. Fabricilor 34/a. 1668

Staniol, színes selyem, krepp és tafett-papírok legolcsóbb árban kaphatók Pásztor Ede papirkereskedésben. Piata Mihai Viteazul 4. (Nagypiac.)

Házhely a seleusi réten eladó. Értekezni 1-es ucca No. 3. Borkimérés. 1670

LAKÁS

Kétszobás lakást központhoz közel keresek május 1-re. Cimet a kiadóba kérek. 1520

KÜLÖNFÉLE

Vendéglő lakással elsejére kiadó forgalmas utvonalon Str. Aprilie 30. 1669

Kiadó kovácsműhely. Dr. Vasile Lucaciu 21. 1699

„Mezei hadjáratok” a cserebogarak ellen

București, április 26. — A nemzetnevelésügyi minisztérium körrendeletben felhívta az összes tanfelügyelőségeket, hogy az iskolák tanulóifjúsága

rendezzen mezei hadjáratokat a cserebogarak ellen, amelyek nagy károkat tesznek a vetésekben.

Hitler két fiatalkori festményét fedezték fel Szegeden

Szegedről jelentik: Érdekes felfedezésre bukkant egy szegedi mérnök, lakásában ráakadt Hitler Adolf két fiatalkori festményére. Máté István mérnök 1912-ben szolgált önkéntesi éveit, amikor Bécsbe vezényelték, a szolgálat emlékére néhány apróságot akart magának vásárolni a bécsi önkéntes időből. A Favoritenstrasse egyik képkereskedőjének kirakatából kiválasztott két jellegzetes bécsi városrészletet, két vízfestményt. Az egyik akvarell a Karlskirchet, a másik a Ring egy részletét ábrázolta a Parlament és Burgtheater épületével. A két akvarellt tért haza Szegedre Máté mérnök és a képek ma is őrzik lakásában a bécsi önkéntesi idők emlékét. Amikor most az Anschluss megtörtént, a mérnökben feltámadtak a bécsi emlékek és hosszasan nézegetni kezdte a 26 év

előtt vásárolt akvarelleket. Régóta egy helyen függtek a képek, de a házbeliak közül senki sem gondolt arra, hogy a régen megszokott akvarelleket tüzetesen megvizsgálja. Most fedezte fel azután Máté mérnök, hogy a képeket — Hitler kancellár festette. Mind a két kép szélén ott áll az aláírás, majdnem a keretek közé bujva: A. Hitler. A képek hátsó oldalán van a képkereskedő cégjelzése: L. Landesberg, Wien, IV., Favoritenstrasse 68. A Karlskirchet ábrázoló kép sárga tónusa, a Ring látképe aprólkos precíz kidolgozásával tűnik fel. A tulajdonos szerint kétségtelen, hogy Hitler bécsi tanulmányai idején festette a kis akvarelleket.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNÉL ORADEA

Megjelent

GÁL ZOLTÁN
nyelvpedagógus szerkesztésében a

6000 SZAVAS

ROMÁN—MAGYAR
MAGYAR—ROMÁN

KÉZISZÓTAR

egy kötetben

Ára 25 Lei

Kapható a „Friss Ujság” és „Magyarság” minden árusítójánál és az összes könyvkereskedésekben

Vidéki rendeléseket az összeg, valamint 5 lei portókótség előzetes beküldése mellett azonnal teljesítünk. — A pénz esetleg bélyegben is beküldhető.